

Talousarviomuutokset vuoden 2025 talousarvioon

Valtuusto 23.05.2025 § 19

26/02.02.00.02/2025

Khall päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että se hyväksyy esitetyt muutokset talous- ja henkilöstöpalveluiden, elinkeinopalveluiden, vapaa-aikapalveluiden ja tilapalveluiden vuoden 2025 talousarvioon.

Päätös

Keskustelun kuluessa Severi Hokkeri esitti, että talousarviomuutokset palautetaan valmisteluun ja kaikki tiedossa olevat talousarviomuutokset tuodaan käsittelyyn vielä ennen juhannusta. Amanda Vilhunen ja Petri Valkonen kannattivat esitystä. Puheenjohtaja totesi, että oli tullut kannatettu muutosesitys asian palauttamisesta uudelleen valmisteltavaksi ja teki seuraavan äänestys ehdotuksen: Suoritetaan sähköinen äänestys siten, että ne jotka kannattavat asian käsittelyn jatkamista äänestävät "JAA" ja ne, jotka kannattavat Severi Hokkerin tekemää vastaesitystä asian palauttamiseksi uudelleenvalmisteluun äänestävät "EI". Äänestystapa hyväksyttiin. Suoritetussa äänestyksessä annettiin 31 "JAA" ääntä ja 8 "EI" ääntä. Puheenjohtaja totesi kunnanjohtajan esityksen tulleen valtuuston päätökseksi. Severi Hokkeri jätti asiasta eriävän mielipiteen.

Kunnanhallitus 12.05.2025 § 122

Päätösehdotus

1) Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että se hyväksyy esitetyt muutokset talous- ja henkilöstöpalveluiden, elinkeinopalveluiden, vapaa-aikapalveluiden ja tilapalveluiden vuoden 2025 talousarvioon.

2) Kunnanhallitus päättää, että tiedossa olevan vuoden 2025 talousarvion heikkenemisen vuoksi kunta ryhtyy ennakoiviin toimiin, joilla pyritään jarruttamaan alijäämän kasvua. Tästä syystä kunnanhallitus asettaa hankinta- ja rekrytointirajoituksen, joka on voimassa toistaiseksi. Lisäksi henkilöstöä kannustetaan palkattomien vapaiden ottamiseen säästötarkoituksessa.

a) Hankinnat rajataan ehdottoman välttämättömiin hankintoihin. Se, että hankinnalle on myönnetty määräraha vuoden 2025 talousarviossa, ei suoraan tee hankinnasta välttämätöntä. Palvelualueiden tulee käydä läpi vuoden 2025 hankintasuunnitelmansa, ml. pienet ostot, ja ilmoittaa hankinnat ja ostot, joista pystytään luopumaan tai joita voidaan vähentää, konsernipalvelujohtajalle ja taloussuunnittelupäällikölle viimeistään 8.8.2025 mennessä, jotta ne voidaan huomioida vuoden toisen lisätalousarvion valmistelussa elokuussa 2025. Tarkentavia ohjeita hankintarajoitukseen antaa tarvittaessa kunnanjohtaja.

b) Rekrytointirajoitus koskee kaikkia muita tehtäviä paitsi varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen lakisääteisten tehtävien tuottamiseksi välttämättömiä tehtäviä ja niiden lakisääteisistä syistä johtuvia sijaisuuksia (sairauspoissaolot, perhevapaat). Mahdolliset muista välttämättömistä syistä tarvittavat rekrytoinnit (esim. kriittisissä henkilöstösuunnitelmaan kuuluvissa vakinaisissa tehtävissä tapahtuvien irtisanoutumisten vuoksi tarvittavat uusien viranhaltijoiden tai työntekijöiden rekrytoinnit, hankerahoituksella toteutuvat rekrytoinnit sen jälkeen, kun on selvitetty mahdollisuudet toteuttaa hanke sisäisin tehtäväjärjestelyin) käsitellään palvelualuejohtajan esittelystä kunnan johtoryhmässä ja niiden täyttöluvista päättää

kunnanjohtaja. Tarkentavia ohjeita rekrytointirajoituksesta antaa tarvittaessa kunnanjohtaja.

c) Henkilöstöä kannustetaan ottamaan palkattomia vapaita olemassa olevan ohjeistuksen mukaisesti niissä tilanteissa, joissa poissaolon ajalle ei tarvita ulkopuolista sijaista eikä se vaikuta merkittävästi toimintayksikön palvelutuotantoon tai aiheuta lomapalkkavelan kasvua säästötarkoituksissa pidetyn palkattoman vapaan vuoksi pitämättä jäävien vuosilomien vuoksi. Tarkempia ohjeita palkattomien vapaiden käytöstä säästötarkoituksessa antaa henkilöstöpalvelut.

Päätös

Kunnanjohtajan esitys hyväksyttiin.

Selostus

Kevään talousarviomuutokset koostuvat käyttötalousosan ja valtionosuuden muutoksista. Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen mukaan muutokset talousarvioon tulee tehdä talousarviovuoden aikana heti, kun muutostarve on tiedossa. Talousarviomuutokset on valmisteltu talouden vuosikellon mukaisessa aikataulussa. Talousarvioon esitettävät muutokset perustuvat talouden seurantatietoihin ja niiden perusteella tehtyyn arvioon kulujen toteutumisesta sekä toiminnassa tapahtumiin välttämättömiin muutoksiin.

Valtuusto on 9.12.2024 § 53 hyväksynyt vuoden 2025 talousarvion. Talousarviossa sitovia eriä ovat tulosityksikköjen toimintatulojen ja toimintamenojen erotus eli toimintakate. Lisäksi sitovia eriä ovat seuraavat tuloslaskelman rivit: verotulot, valtionosuudet, rahoituserät, suunnitelman mukaiset poistot ja tilikauden tulos, sekä rahoituslaskelmassa antolainojen lisäys, antolainojen vähennys ja lainakannan muutokset. Investointiosassa sitovia eriä ovat investointimenot ja tulot investointikohteittain.

Konsernihallinnon talousarviomuutosesitys käyttötalouteen

Talous- ja henkilöstöpalvelut

Työterveyshuollon kustannukset ovat alkuvuodesta toteutuneet ennalta arvioitua suurempina. Kustannusten kasvuun vaikuttaa edelliseltä palveluntuottajalta siirtymävaiheessa jäänyt hoitovelka sekä uuden palveluntuottajan myötä parantunut palveluiden saatavuus. Palveluntuottajan kanssa on käynnistetty keskustelu keinoista kustannusten hillitsemiseen ja sisäisiä työkyvyn tuen prosesseja kehitetään myös tämä tavoite silmällä pitäen, mutta työterveyshuoltoon budjetoitu määräraha tulee vuonna 2025 ylittymään. Tämän vuoksi työterveyshuollon menoihin esitetään 300.000 euron lisämäärärahaa.

Kela korvaa kunnalle osan työterveyshuollon kustannuksista: ehkäisevän työterveyshuollon korvaus on 60 % ja sairaanhoidon 50 % hyväksytyistä kustannuksista. Kelan korvauksen vuoksi talousarvioon esitetään lisättävän 150.000 euroa tuloa. Esitettyjen talousarviomuutosten katevaikutus on 150.000 toimintakatetta heikentävä.

Elinkeinopalvelut

Nuorten valmennuspalvelut siirtyivät vapaa-aikapalveluilta **työllisyyspalveluihin**. Työllisyyspalveluiden talousarvioon esitetään lisättävän tuloksi hankkeelle saatava rahoitus 40.830,00 euroa ja menoihin lisättävän sisäinen vuokra 20.000 euroa.

Esitettyjen talousarviomuutosten katevaikutus on 20.830 euroa toimintakatetta vahvistava.

Maankäytössä talousarvion laadinnan hetkellä arvioitiin lähimetsien tulot ja menot yhtä suuriksi. Tulot toteutuivat 160.000 euroa ennakoitua suurempina runsaan hakkuukertymän vuoksi. Menoihin esitetään lisättävän 90.000 euroa, sillä lähimetsien korjuu ja hoitokustannukset ovat olleet arvioitua suurempia johtuen hakkuukertymästä. Lisäksi toteutetaan Pöykynmäen metsäautotien parannus, jonka kustannusarvio on 25.000 euroa. Muutoksen myötä kate paranee 70.000e eurolla.

Sivistyspalvelun talousarviomuutosesitys käyttötalouteen

Sivistyslautakunta on laatinut kokouksessaan 18.2.2025 § 18 muutosesityksen vuoden 2025 talousarvioon vapaa-aikapalveluiden huoltorakennusten ylläpitokustannusten 24 165 € siirtämisestä vapaa-aikapalveluiden talousarviosta tilapalveluiden talousarvioon.

Laukaan kunnan liikuntapaikkojen huoltorakennukset ja pukukopit ovat vuoden 2024 loppuun saakka olleet vapaa-aikapalveluiden hallinnassa ja ylläpitämiä. Tiloja on ylläpidetty, huollettu ja korjattu liikuntapaikanhoitajien ja erityisesti Vattipajan työpajapalveluiden toimesta. Laukaan kunnanvaltuusto on kokouksessaan 9.12.2024 § 53 talouden tasapainottamistoimenpiteenä päättänyt lakkauttaa vapaa-aikapalveluiden Vattipajan toiminnan, minkä seurauksena vapaa-aikapalveluilla ei enää ole aiemman kaltaista resurssia ja henkilöstöä tilojen ylläpitoon. Muutoksen seurauksena liikuntapaikkojen huoltorakennukset ja pukukopit esitetään siirrettäväksi kunnan tilapalveluiden vastuulle. Muutos koskee yhteensä 15 rakennusta.

Tilapalvelut vastaa jatkossa mahdollisesta huoltorakennusten ja varastotilojen vuokraamisesta edelleen, esimerkiksi teknisten tukipalveluiden yhtiölle. Tilapalvelut luovuttaa liikuntapaikkojen yhteydessä olevat tilat järjestötoimijoiden ja liikunta-alueiden käyttäjien vapaaseen käyttöön aiemman käytännön mukaisesti. Mahdollisista huoltorakennusten ja pukusuojien uusista käytännöistä sovitaan yhteistyössä tilapalveluiden, vapaa-aikapalveluiden, kunkin alueen koulun edustajien ja järjestöjen kesken, ja tiedotetaan muutoksista kaikkia osapuolia sekä liikunta-alueiden käyttäjiä. Tiedottamisesta vastaavat tilapalvelut ja vapaa-aikapalvelut yhdessä.

Talousarviomuutoksena esitetään vähennettävän 24.160 euroa vapaa-aikapalveluiden menoista. Muutoksen seurauksena vapaa-aikapalveluiden toimintakate vahvistuu 24.160 euroa.

Teknisten palveluiden talousarviomuutosesitykset käyttötalouteen

Tekninen lautakunta on käsitellyt tilapalvelun kokouksessaan 18.3.2025 § 31 vastaavasti vapaa-aikapalveluiden huoltorakennusten ylläpitokustannusten siirtämistä vapaa-aikapalveluiden talousarviosta tilapalveluiden talousarvioon. Esitetään siirrettävän 24.160 euroa vapaa-aikapalveluiden menoista tilapalvelun menoiksi oheisen liitteen mukaisesti. Tilapalvelun toimintakate heikkenee 24.160 euroa.

Tekninen lautakunta on käsitellyt talousarviomuutoksia myös kokouksessaan 14.1.2025 § 7. Laukaan kunnanvaltuusto on kokouksessaan 9.12.2024 §53 talouden

tasapainottamistoimenpiteenä päättänyt lakkauttaa vapaa-aikapalveluiden tuottaman Vattipaja-toiminnan ja vuoden 2025 talousarviosta on poistettu myös Vattipajatoimintaan kuuluvien kiinteistöjen ylläpitokustannusvaraukset kokonaisuudessaan Rokkakankaan ja Lievestuoreen osalta. Kunnan on kuitenkin huolehdittava kiinteistöomaisuudestaan ja jatkossa tilapalvelu ottaa vastuun niiden ylläpidosta. Pajatoiminta on aikaisemmin hoitanut myös Multamäen leirikeskuksen kiinteistönhoidon ja ylläpitokulut ovat olleet vapaa-aikapalveluiden budjetissa. Nyt myös Multamäen kustannukset ja ylläpitovastuu on suunniteltu siirtyväksi tilapalvelulle.

Rokkakankaalla (Rokkakankaantie 3) sijaitsevien ”Vattipajarakennuksien” arvioidut ylläpitokulut vuodelle 2025 ovat 60.840 euroa. Rakennuksille on jo löytynyt vuokralaisia, joilta saadaan vuokratuloja yhteensä 138.780 euroa, josta 116.380 euroa on ulkoista vuokratuloa Laukaan Vesihuolto Oy:ltä.

Laukaan Vesihuolto Oy:n siirtyessä Rokkakankaalle jää Kuhankoskelta vesihuollon käytössä ollut rakennus tyhjäksi. Kyseinen rakennus on tarkoitus ottaa Kuhankosken koulun kädentaitoaineiden opetuksen käyttöön syksyllä 2026, joten uutta vuokralaista ei lähdetä aktiivisesti etsimään. Myös kuntalan väistötiloissa vuokralla oleva vesihuollon toimisto siirtyy Rokkakankaalle. Vuokratuloa näistä tiloista jää saamatta vuonna 2025 75.200 euroa.

Lievestuoreella (Laurinkyläntie 3) sijaitsevien ”Vattipajarakennuksien” arvioidut ylläpitokulut vuodelle 2025 ovat 13.600 euroa. Rakennuksista saadaan vapaa-aikapalveluilta sisäistä vuokratuloa 13.600 euroa.

Multamäen leirikeskuksen arvioidut ylläpitokulut vuodelle 2025 ovat 48.000 euroa. Vapaa-aikapalveluilta laskutettava sisäisen vuokran määrä on 25 000 euroa.

Talousarviomuutoksena esitetään selostuksessa esitetyin perusteluin yhteensä 20.260 euron lisämäärärahaa tilapalvelun talousarvioon. Yhteenlaskettuna tilapalvelun talousarviomuutokset 14.1.2025 ja 18.3.2025 heikentävät toimintakatetta 44.420 euroa.

Muutosesitys valtionosuuksiin

Valtionosuuslaskelmia on päivitetty talousarvion laatimisen jälkeen. Valtionosuudet ovat talousarviossa 2025 yhteensä 17.910.000. Valtionosuuspäätökset hyväksyttiin kunnanhallituksessa 10.3.2025 § 72. Päivitetyin valtionosuuslaskelman mukaiset valtionosuudet ovat noin 210.000 euroa alkuperäistä talousarviota enemmän. Esitetään valtionosuudet päivitettävän muutettuun talousarvioon seuraavan taulukon mukaisesti.

VALTIONOSUUDET (1000 €)	TP 2024	TA 2025	TAM2025	€	%
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	6 637,2	9 982,0	9 930,0	-52,0	-0,5 %
Verotuloihin perustuva tasaus	7 591,8	8 020,0	7 920,0	-100,0	-1,2 %
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-1 255,5	-1 268,0	-662,0	606,0	-47,8 %
Verotulomenetysten kompensatiot	2 612,7	1 176,0	932,0	-244,0	-20,7 %
YHTEENSÄ	15 586,2	17 910,0	18 120,0	210,0	1,2 %

<i>muutos edellinen vuosi, €</i>		2 323,8	2 533,8		
----------------------------------	--	----------------	----------------	--	--

Talousarvion kokonaisuus muutosten jälkeen

Esitettyjen talousarviomuutosten ja sopeutusten jälkeen kunnan toimintakate heikkenee talousarviossa 79.400 euroa. Valtionosuuksia ennakoidaan saatavan 210.000 euroa alkuperäisessä budjetissa arvioitua enemmän. Muutokset vahvistavat vuosikatetta 130.600 euroa. Tilikauden tulokseksi talousarviomuutosten jälkeen muodostuu – 1,6 miljoonaa euroa. Kertynyt alijäämä tilikauden jälkeen on noin 4,3 miljoonaa euroa.

Pöytäkirjaan liitetään erittely talousarviomuutoksista (LIITE 1), koonti talousarviomuutoksista (LIITE 2), laskelma talousarviomuutosten vaikutuksista tuloslaskelmaan (LIITE 3) ja rahoituslaskelmaan (LIITE 4) sekä sivistyslautakunnan ja teknisen lautakunnan pöytäkirjanotteet muutosesityksestä.

Muuta tiedossa olevaa ja ohjeistus tiukan talouskurin ylläpitämiseen

Edellä päätettäväksi esitettävien talousarviomuutosten lisäksi sivistyslautakunta on kokouksessaan 22.4.2025 § 38 käsitellyt Sivistyspalveluiden talousarviomuutoksia vuoden 2025 talousarvioon.

- 1) Perusopetuspalveluille myönnetään v. 2025 talousarvioon 327.350 euron lisämääräraha
- 2) Varhaiskasvatuspalveluille myönnetään v. 2025 talousarvioon 42.250 euron lisämääräraha
- 3) Laukaan lukiolle myönnetään v. 2025 talousarvioon 11.950 euron lisämääräraha
- 4) Vapaa-aikapalveluille myönnetään v. 2025 talousarvioon 1.004.400 euron lisämääräraha
- 5) Sivistyspalveluiden v. 2025 talousarvion investointiosaan myönnetään 29.073 euron lisämääräraha

Lautakunta hyväksyi muutosehdotukset muilta osin paitsi kohta 4 palautettiin valmisteluun lisäselvityksiä varten. Edellä esitetty opetuksen tuen lainsäädännön uudistuksesta, kirjaston rakennushankkeen viivästymisestä ja Hirviareenan siirtymisestä kunnan vastuulle johtuvat kustannukset ovat tulossa rasittamaan vuoden 2025 talousarviota.

Kunta-alan valtakunnallisissa työehtosopimusneuvotteluissa on saavutettu neuvottelutulos. Palkankorotuskustannusten selvittyä tulee tehdä laskenta siitä, onko palvelualueille talousarviossa 2025 varattu palkankorotusvara oikein mitoitettu. Sivistystoimessa palkkausmenot muodostavat suuren osan talousarvion kokonaisuudesta, joten ennen lisämäärärahamuutosten käsittelyä on syytä selvittää, onko osa esitetyistä palkkamenojen lisäyksistä mahdollisuus kattaa sivistystoimen oman talousarvion sisältä. Sama selvitys tehdään myös muiden palvelualueiden osalta. Selvitys saadaan tehtyä kesän aikana, joten tästä syystä sivistystoimen lisätalousarvioesitys käsitellään kokonaisuudessaan elo-syyskuun toisessa lisätalousarviokäsittelyssä.

Toimintaympäristössä tapahtuneiden muutosten (mm. valtionosuusuudistuksen siirtyminen, valtakunnan tason päätökset valtionosuuksien leikkaamisesta, työllisyyden hoidon kustannusten siirtyminen alibudjetoituna kuntien vastuulle,

Keski-Suomen Hyvinvointialueen linjaus siitä, että se ei solmi pitkiä vuokrasopimuksia kuntien omistamiin kiinteistöihin, mikä vaikeuttaa niiden myyntiä taloussuunnitelmassa suunnitellulla tavalla, oppimisen tuen lainsäädännön uudistus, Ruokapalvelukeskuksen uudistamisen viivästyminen hallinto-oikeuteen tehdyn valituksen vuoksi, Hirviareenan siirtyminen kunnan vastuulle, osan kunnan sopeuttamisohjelman tähänastisten toimien toteutuminen suunniteltua pienempinä) uusi kunnanvaltuusto joutuu heti toimintakautensa aluksi ottamaan kantaa talouden hoidon tavoitteisiin ja sopeuttamisohjelman sisältöön. Jo tässä vaiheessa on kuitenkin edellä kuvattujen tiedossa olevien lisätalousarviotarpeiden vuoksi selvää, että jos mitään ei tehdä, vuoden 2025 alijäämä kasvaa alkuperäiseen talousarvioon suunnitellusta -1,7 miljoonasta eurosta noin -1,3 miljoonaa euroa ollen vuoden lopussa noin - 3 miljoonaa euroa. Tämä vaikeuttaisi merkittävästi talouden saamista tasapainoon taloussuunnitelmakauden aikana siten, että alijäämät saataisiin katettua kuntalain mukaisesti vuoden 2029 tilinpäätökseen mennessä.

Edellä mainituista syistä on syytä ryhtyä toimiin vuoden 2025 talousarvion alijäämän hillitsemiseksi. Talouden tavanomaisesta vuosikellosta poiketen elo-syyskuussa päätetään lisätalousarviosta, jossa sivistystoimen esittämien talousarviolisäysten lisäksi etsitään keinoja sopeuttaa taloutta kunnan nykyisen talousarvion sisältä. Lisäksi vuoden 2025 aikana on syytä noudattaa kaikilla palvelualueilla vielä nykyistäkin tiukempaa talouskuria, jonka tehostamiseksi kunnanhallituksen on perusteltua päätösehdotuksessa kuvatulla tavalla asettaa toistaiseksi voimassa oleva hankinta- ja rekrytointirajoitus sekä kannustaa henkilöstöä palkattomien vapaiden ottamiseen säästötarkoituksessa niissä tilanteissa, joissa se on mahdollista ilman tarvetta ulkopuolisen sijaisen palkkaamiseen eikä palkaton vapaa vaikeuta merkittävästi palvelualueen palvelutuotantoa tai aiheuta lomapalkkavelan kasvua palkattoman vapaan vuoksi pitämättä jäävien vuosilomien muodossa.

Laukaan kunnan hallintosäännön 21 §:n 3 kohdan mukaan valtuusto päättää talousarviosta ja taloussuunnitelmasta (pätösehdotuksen kohta 1).

Kunnanhallitus vastaa kuntalain 39 § mukaisesti kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta.

Laukaan kunnan hallintosäännön 22 §:n mukaan kunnanhallitus päättää hallintoon, talouteen, tietohallintoon, kuluttajaneuvontaan, elinkeino-, matkailu- ja maataloustoimeen liittyvistä asioista, jotka edellyttävät luottamushenkilöelimen käsittelyä sekä henkilöstöasioista siltä osin kuin niitä erillisten ohjeiden mukaan ei ole delegoitu lautakunnille tai viranhaltijoille. Hallintosäännön § 33 mukaan mikäli toimivallasta henkilöstöasioissa ei ole säädetty laissa eikä määrätty hallintosäännössä, toimivalta on kunnanhallituksella.

Hankinta- ja rekrytointirajoitus sekä kannustaminen palkattomien vapaiden pitämiseen säästötarkoituksessa ovat toimia, jotka liittyvät olennaisesti taloudenhoitoon sekä valtuuston talousarviopäätösten valmisteluun ja toimeenpanoon ja siksi niistä päättää kunnanhallitus (pätösehdotuksen kohta 2).

Valmistelija

taloussuunnittelupäällikkö Anne Toikka, puh. 050 315 3307, konsernipalvelujohtaja
Maarit Kaija, puh. 040 351 8605

1 Talousarviomuutokset tilikohdittain LIITE1

2 Talousarviomuutosten koonti LIITE2

3 Tuloslaskelma LIITE3

4 Rahoituslaskelma LIITE4